

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Telemark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Solum

Emne: Helsing, fakter og åtferd.

Bygdelag: Övre Solum (Åfossgrenda)

Oppskr. av: Bj. Björnstad

Gard: Åfoss-Dagsröd

(adresse): Klosterskogen

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Delvis-.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Einar Dagsröd-Åfoss, -66 år, -Dagsröd, bonde.

SVAR

1. Å nikke med hodet betyr ja. - Å riste på hodet betyr nei.
2. Som regel på bare dem en kjenner, -eldre folk kan nok også helse på andre de treffer på veien. Treffer en noen i skog og utmark som en ikke kjenner, kan en kanskje helse.
3. Den yngre skulle helse på den eldre först.
4. En sa helst "guddag", og den yngre tok av seg hatt eller lue. I skog og utmark ble det sjelden brukt.
5. En viste noe mer "ærbödighet" mot prest o.l.
6. Ukjent her.
7. I högtidskæde bruktes handhelsing, men det bruktes sjelden i hverdagsklede.
8. Helste også som regel på barna når en kom på besök.
9. Ikke i alminnelighet, blant særlig gode venner i godlag kunne det forekomme.
10. På vei til kirken kunne det hende (for ca 50 år siden) at eldre folk tok av seg hatten når klokkene ringte.
11. Når en mötte likferd var det alminnelig blant eldre folk at de gikk av veien, tok av seg hatten og stod stille mens förste del av likfølget drog forbi.
12. Nei -.
13. Tidligere (for ca 50 år siden) bruktes disse uttrykkene: goddag -, Godkveld-, godnatt og farvel. Det nærmest dagslyset som avgjorde når en brukte de forskjellige uttrykkene. Nå brukes for det meste "gomårn" hele dögnet.

14. Nei --.
15. - - -.
16. Se svar 13.
17. "Signe arbeidet", "Signe strevet" og "signe maten" er kjent, men brukes mere sjelden nå.
18. Kom en inn når folket satt tilbords, sier som oftest "velkommen" eller "velkommen maten". - Svaret var da "tak for det".
19. Treffer^{en} "nye" folk inne, så helser en på dem og.
20. En ber om å få tale med han "under fire öyne." En murer som bare hadde ett öye, kom en dag til gårds og ville snakke med husbonden alene. Han sa da: - Kan jeg snakke med deg "under tre öyne."
21. Nå er det alminnelig å banke på døra før en går inn, men det var ikke alle som gjorde det for ca 50 år siden.
22. Svaret var : Kom inn! :-- Så var det alminnelig helsing.
23. Ja --.
24. Hatten av når han kom inn døra.
25. - "Du får se å sitte!"
26. Ja -. Det ble gjort forskjell på kjenninger og venner stand og stilling.
27. Det var ingen forskjell på det.
28. Det hendte før at en tørka av stolen.
29. Ikke noe spesielt uten at det da ble brukt ordet velkommen.
30. - "Du får leva så vel"- eller likn.
31. Som 30.
32. - Nei.
33. -- 37. - faller bort.
38. -- 40. Ukjent --.
41. Ja -. En kalla det å "ta nesa" eller "bytte nese".
En sa ikke noe bestemt.
42. - Å gi "en klem."

- 3
43. Mellom barn og foreldre -, og mellom voksne og barn.
 44. Ved fødseladag og bryllup - og ved fødsler bruktes
" til lykke" eller gratulerer.
 45. " God jul" - -"~~godt år~~" "godt år", ellers
som 44.
 46. Tidligere handhelste en som vanlig, og viste sin del-
tagelse ved ansiktsuttrykk og kanskje noe "varmere"
Handtrykk.- Nå der i mot brukes -kødelere.
 47. På samme vis, - stiltiende.
 48. Nå takkes for deltagelsen ved graven, men ikke på den
avdødes vegne, men på familiens vegne. Tidligere tak-
ket en først når gjesteme reiste hjem fra sørgehuset.
 49. Trekke på skuldrene og "skjeke". (med munnen.)
 50. -"De (di) -til fremmed folk,- du til andre.
 51. Brukes ikke-.

Tilleggsliste til nr. 36.

Samtlige spørsmål er ukjente.